

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
ФАКУЛТЕТ „ИМЕ НА ФАКУЛТЕТА”

ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

ЛЕКЦИЯ № 22

**ПРОФИЛАКТИЧНО ОБСЛУЖВАНЕ НА РАБОТЕЩИТЕ ОТ
РАЗЛИЧНИТЕ ОТРАСЛИ НА ПРОИЗВОДСТВОТО. СЛУЖБА ПО
ТРУДОВА МЕДИЦИНА**

ЛЕКЦИОНЕН КУРС: “ХИГИЕНА И МЕДИЦИНСКА ЕКОЛОГИЯ”

доц. д-р Марияна Стойновска, д.м.
катедра „Хигиена, медицинска екология,
професионални заболявания и МБС”

Профилактично обслужване на работещите от различните отрасли на производството.

Трудовата медицина основно е профилактична медицина, практикувана на работното място .

I. Общи принципи на обслужването на предприятията по безопасност и здраве при работа.

Цели: безопасност и здраве при работа, свързани с взаимовръзката **работа-здраве**.

Трудовата медицина е свързана с проблемите за здраве и благополучие на 4 категории хора:

- ✓ работната сила като част от населението;
- ✓ отделния работник или наети в бъдеще;
- ✓ потребители на продукция и клиенти на работодателя (безопасност на продуктите и обслужването);
- ✓ местното население (проблеми на околната среда)

- Инициативен и иноваторски, вместо реактивен впоследствие

Обслужването за здраве при работа е насочено към промоция на здравето и грижа за благополучие на работещите.

Обслужването трябва да отговаря на неочаквани проблеми на работното място, с цел да предвиди и предпази от свързани с работата заболявания, там където трябва.

- Обективно

Професионалистите по трудова медицина имат двойна отговорност: съветници към работодателя и към работещите. Това е основната разлика между специалистите по трудова медицина и другите специалности, където лекар или сестра е преди всичко отговорен за осигуряване на грижи и лечение. В среда, където работодател, работници и техните представители може да са в конфликт, лекаря по ТМ за да бъде ефективен, трябва да остане взискателен и безпристрастен. Тази двойна отговорност трябва да се разбира във всички насоки. Този основен принцип често не е разбран и не се набляга на неговото значение за постигане на ефективна трудовомедицинска практика.

- Статус

В трудовоправното законодателство, главната отговорност за здравето и благополучието на работещите и обществото се пада на работодателя. Затова, лекарите по ТМ трябва да проучат и коригират схващанията за ТМ обслужване, вслушвайки се в ключовите играчи за подходящите възможности.

Служба по трудова медицина (СТМ) – структура, цели и дейности.

Службите по трудова медицина работят по лиценз от МЗ с минимален състав: лекар със специалност трудова медицина, инженер, технически сътрудник.

Съгласно Закона за здравословни и безопасни условия на труд (ЗЗБУТ), СТМ са звена с консултативни функции, консултират и подпомагат работодателите, комитетите и групите по условия на труд в планирането и организирането на дейностите по осигуряване и поддържане на здравословни и безопасни условия на труд; укрепване на здравето и работоспособността на работещите във връзка с извършваната от тях работа; приспособяването на работата към работещия и профилактика на здравните рискове.

В част Втора, Глава втора „Видове лечебни заведения” от Закона за лечебните

заведения са посочени всички видове лечебни заведения, които имат право да извършват медицински дейности. Списъкът е изчерпателен, като в него не фигурират службите по трудова медицина. В тази връзка службите по трудова медицина не могат да извършват медицински дейности, в т.ч. и медицински прегледи.

Следователно СТМ може само да консултира работодателя относно необходимите медицински прегледи и специалисти, а Работодателят има право да договаря извършването на прегледите със съответните лечебни заведения.

Профилактичните периодични медицински прегледи се извършват от екип медицински специалисти, в медицински център или в здравната служба на предприятието, периодично според професионалната експозиция на работещите, което е посочено в наредбата.

Медицинският екип, който извършва скрининга, е сформиран от специалисти и са подбрани изследвания, които да отговарят на професионалните групи в предприятието.

Законодателство:

- НАРЕДБА № 3 за ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ ПРЕДВАРИТЕЛНИ И ПЕРИОДИЧНИ МЕДИЦИНСКИ ПРЕГЛЕДИ НА РАБОТНИЦИТЕ

Издадена от МЗ, Обн. ДВ. бр.16 от 27 Февруари 1987г., изм. ДВ. бр.65 от 9 Август 1991г., изм. ДВ. бр.102 от 13 Декември 1994г., изм. ДВ. бр.78 от 30.09. 2005г.

- НАРЕДБА № 8 ОТ 3 НОЕМВРИ 2016 Г. ЗА ПРОФИЛАКТИЧНИТЕ ПРЕГЛЕДИ И ДИСПАНСЕРИЗАЦИЯТА

В сила от 01.01.2017 г. Издадена от МЗ Обн. ДВ. бр.92 от 22 Ноември 2016г., обн. ДВ. бр.93 от 23 Ноември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.27от 27 Март 2018г., изм. ДВ. бр.29 от 30 Март 2018г., изм. ДВ. бр.2 от 4 Януари 2019г.

Задължение на лекаря по трудова медицина

- Лекаря по ТМ е медик, специалист по трудова медицина. Неговото обслужване включва задачи от здраве при работа и безопасен труд.
- Неговата клинична работа включва анализ на временната неработоспособност, здравно наблюдение и съвети за приспособяване и рехабилитация на хората със заболявания, увреждания и осакатени от злополука.
- Посещения на работното място, съвети по управление на риска, участие в мероприятия за обучение, срещи с мениджърите и синдикатите, изготвяне на политика по ТМ.
- Някои СТМ имат по-обширна управленческа дейност. Те управляват обслужването по професионална здраве, постановка на цялостна стратегия, политика и последващи процедури. Тази роля може да премине през националните граници и да включи управлението на медицински професионалисти от различни области.
- Идеално е, всички специалисти по ТМ да имат компетентност по одит и осигуряване.

Други членове на СТМ са включени в някои страни; сестра по ТМ, трудов хигиенист за лабораторен контрол, съветници по програми и психология, ергоном, съветник по безопасност и здраве/БЗР/, по противопожарна дейност, по ръчна работа с тежести, физиотерапевт, промоция на здравето, бизнес и финанси, медицински секретар, лаборант за скрининг без медицинско образование, еколог.

Задължение на орган Безопасност издраве при работа (БЗР в предприятието) който е в щата на предприятието:

Мениджмънт на риска по безопасност и здраве при работа; Програми за обучение по безопасност и здраве при работа

Контрол на работната среда

Предвиждане на бедствията и контрол

Разследване и докладване на злополуки

Мониторинг на работата по безопасност и здраве

Противопожарна безопасност

Други специалисти:

Съветник по дизайн, планиране на предприятието и оборудването

Периодични проверки на неблагоприятните работни места

Съветник по системите за безопасност

Подпомагане на оценката на риска

Запознаване с действащи и нови закони

Участие в промоция на здраве при работа

Участие в техники по превенция на трудови злополуки

Водене на статистика за инцидентите на работното място

Оценка на работната среда и работното оборудване

Одит по международни системи за безопасност

Представяне на извършената работа по безопасност

Връзки с институциите